

HENRI'S KIEKJE

EEN KERSTVERTELLING VOOR DE JEUGD.

door:
H. J. HANA.

NEERBOSCH' BOEKHANDEL

NEERBOSCH

1904

»Al klaar!» fluisterden de jongens. (blz. 15).

HENRI'S KIEKJE.

EEN KERSTVERTELLING VOOR DE JEUGD,

DOOR

H. J. HANA.

NIJMEGEN, — P. J. MILBORN.

I.

EEN TREURIGE VERJAARDAG.

„Zeg, moeder! bak je vandaag poffertjes voor ons? Tinus is jarig! En ze smaken jou óók wel!”

„Nee! — Willen jelui je mond wel eens houden? Ik bak niets, al waren jelui allemaal jarig! Ik heb geen centen om poffertjes te bakken!”

„Zoo? Je weet toch wel centen te krijgen om aan drank te komen! Als je van avond geen poffertjes voor ons bakt, zal ik aan vader zeggen, dat je ons goed naar den lommerd brengt, om jenever te koopen voor het geld, dat ze je er op geven!”

„Nu, zet maar zoo'n keel niet op! Ik zal nog eens zien wat ik doe!”

Onze jeugdige lezers zullen bijna niet kunnen gelooven, dat dit een gesprek is tusschen eene moeder en hare kinderen! Zij zijn in de hoogste mate onbeschaamd en brutaal tegen haar, spreken haar zoo maar met jij en jou aan, en gevoelen blijkbaar niet de minste liefde, achting of eerbied voor haar. Van het vijfde gebod: „Eert uwen vader en uwe moeder!” schijnen zij nooit iets gehoord of gezien te hebben. Zouden er zulke kinderen kunnen zijn? vraagt gij. En tóch is het, helaas! maar al te waar. Om er wat meer van te weten te komen, zullen wij eens even rondzien in de kamer, waar moeder en kinderen zich bevinden.

In het hok, moesten wij eigenlijk liever zeggen, in-

plaats van in de kamer, — want het eerste woord is veel beter geschikt voor de omgeving, die wij hier te aanschouwen krijgen. Wij zijn hier in een echte werkmansbuurt van Amsterdam, in een zogenaamde achterbuurt, maar er staan toch heel wat knappe huisjes, die netjes bewoond worden; doch in de woning van den metselaar Bickers en zijn gezin is het in één woord: „een huishouden van Jan Steen.” Een rommel van belang: geen stuk op zijn plaats, en alles even vuil en smerig. En daar midden in scharrelt moeder Bickers rond, met drie harer kinderen: een meisje van twaalf en een paar jongetjes van tien en acht jaar. Haar zoon Tinus, die vandaag veertien is geworden, is met zijn vader mede op het werk, want hij moet, evenals deze, een metselaar worden.

Het is te hopen, dat hij dan een knapper en matiger werkman wordt dan zijn vader! Want de drankduivel heeft het geheele huisgezin der Bickers ongelukkig gemaakt en in de ellende gedompeld. Allen drinken zij: vader, moeder, de oude grootvader, die er in huis woont, en Tinus kon, als hij wilde, óók al „een spatje” krijgen. Hoe grootvader aan drank kwam, of eigenlijk aan het geld er voor, hadden zij langen tijd niet kunnen begripen; maar eindelijk hebben zij het ontdekt. Daar hij te oud is om te werken, leeft hij van een klein pensioentje, dat zijn vroegere baas, de smid Kolkhoven, hem uit goedheid heeft toegekend; maar omdat zijn zoon en dochter, bij wie hij in huis woont, zulke dronkaards zijn, en hij zelf óók braaf aan den drank verslaafd is, betaalde de baas dat pensioengeld niet aan hem uit, maar aan den bezoekerbroeder van de wijk, een vroom en betrouwbaar man, die het geld voor den grijsaard beheerde. Deze kreeg wekelijks alleen een kleinigheid in handen voor tabak en sigaren, maar overigens werd alles voor hem gekocht en betaald door den bezoekerbroeder. En tóch dronk hij; tóch kwam hij slag op slag beschonken thuis, zonder dat iemand begreep, hoe hij aan geld voor drank kwam. Want drank

kost geld, en veel geld óók; en de eigenaars van kroegen en herbergen geven hunne ellendige waar niet zoo maar voor een goed woord of een vriendelijk gezicht.

Hoe de stokoude Bikkers dus zoo telkens dronken thuis kon komen, begreep niemand. Vanwaar kwam hij aan het noodige geld voor den drank?

„Tinus,” zeide moeder Bikkers op zekeren dag tot haren oudsten zoon, „loop jij je grootvader stilletjes achterna, en let eens op, wat hij uitvoert!”

„Ja moeder!”

„Maar goed uitkijken, hoor!”

En nu was het raadsel spoedig opgelost. Wat maakt de zonde den mensch toch vindingrijk in het bedenken van middelen om kwaad te doen! De oude Bikkers kon wel niet meer geregeld met de andere arbeiders mede opwerken, maar hij was toch nog altijd sterk en kras genoeg om in een smederij een handje te helpen, vooral omdat hij door en door met het vak bekend was. En van dat beetje kracht, dat de Heer hem nog gelaten had, maakte de oude man nu heimelijk misbruik om een duitje voor drank te verdienen. Tinus zag zijn grootvader eene smederij aan het andere einde der stad binnentreden, om daar aan den blaasbalk te trekken, met een ijzeren tang een stuk gloeiend smeedwerk vast te houden, de smidse af en toe wat op te ruimen, en al zulke kleine handreikingen meer te verrichten. Hij kreeg er een paar kwartjes voor, en daarmede stapte hij dan de eerste de beste kroeg in, om er een tijdje later smoordronken weer uit te komen en huiswaarts te waggelen. Zoo was het geheim nu ontsluiterd en het raadsel opgelost. En als de stokoude man de kamer binnentrad, waren zijn zoon, de metselaar, en zijne aangetrouwde dochter vaak te beschonken om iets van zijne thuiskomst te bemerken.

Ook zijne dochter dronken: de moeder van Tinus Bikkers óók dronken! Als een man drinkt, is het iets vreeselijks; maar eene aan den drank verslaafde vrouw en moeder is wel het afzichtelijkste op

aarde! Iedereen moet haar verachten, tot zelfs haar eigen man en kinderen toe! Nu, van haren echtgenoot kreeg zij dan ook meer vloeken en klappen dan goede woorden, vooral wanneer hij bemerkte, dat zij kleeren van hem of de kinderen naar de bank van loening had gebracht, om zodoende in het bezit van geld voor drank te komen. Dan ontstonden er dikwijls hevige ruzie- en kloppartijen tusschen man en vrouw; en daar de kinderen wel wisten, dat moeder de meeste schuld aan alles had, gevoelden zij volstrekt geen achting voor haar, laat staan dan liefde. Hoe kan dat ook anders, wanneer de kinderen hunne moeder telkens dronken zien! Uit het gesprek in het begin van ons verhaal hebben wij gehoord, hoe brutaal zij tegen haar waren: zij stoorden zich niets aan haar, en dreigden telkens dat zij het aan vader zouden zeggen, wanneer zij weer een stuk goed „naar den lommerd” had gebracht. Daardoor was de moeder bang voor hare eigene kinderen, terwijl deze in 't geheel niet hunne moeder ontzagen. Het waren inderdaad donkere dagen in het huisgezin der Bikkers: „donkere dagen vóór Kerstmis,” — want men ging nogal het heerlijke feest van 's Heilands geboorte tegemoet!

Bevreesd als de moeder was voor de bedreiging harer kinderen, werden er dien avond tóch poffertjes gebakken ter eere van Tinus' veertienden verjaardag. Wat rook dat lekker! En het gaf ten minste wat warmte in deze felle koude, want de kachel brandde bij Bikkers zelden of nooit. „Geen centen!” zeiden vader en moeder altijd; maar voor jenever en brandewijn waren er wél centen!

Doch hoe lekker de poffertjes ook roken, men zou er niet van smullen. Juist toen de laatsten uit de gloeiende pan op den schotel gedaan werden, kwam vader Bikkers — natuurlijk, helaas! weer erg dronken — zwaaiend en vloekend thuis. Zoodra hij de lauwe, zoetige baklucht rook, ging hij als een razende te keer, schreeuwende dat hij „van al dat gesnoep en die zoete-

kauwerij" niets moest hebben, en . . . keerde hij de volle schaal met warme, verschgebakken poffertjes in den aschpot om. De drie kinderen, die hartbrekend begonnen te huilen, werden door hun dronken vader met een stok naar bed gejaagd; en een oogenblik later lag hij zelf in een hoek op zijn stroozak te snorken. O, welk een vloek is de drank toch voor de huisgezinnen!

Geen vijf minuten daarna trad de „jarige" Tinus binnen. De jongen had onderweg nog een paar boodschappen bij den timmerman en den steenkooper moeten doen, en kwam daardoor wat later dan zijn vader thuis. Hij sloeg de hoog opgezette kraag van zijn buis neer — het was buiten fel koud! — en stampte de sneeuw van zijne voeten; maar toen hij de aangerichte verwoesting zag, bleef hij verschrikt staan. Dat er van zijn verjaardag niet veel werk gemaakt zou worden, had hij wel gedacht; maar zóó erg had hij het zich niet durven voorstellen: vader dronken, smorkend in een hoek; moeder had „voor den schrik" óók al een paar borrels te veel op; en grootvader lag natuurlijk boven óók al lang te bed, óók in een dronkemansslaap. Hij sloeg zijne handen voor zijn gelaat, en begon huidkeels te snikken. Uit verdriet en verveling kroop hij zelf nu óók maar zoo spoedig mogelijk onder de dekens. Een treurige verjaardag!

Wat moest er van den armen Tinus Bickers in die omgeving en onder die omstandigheden worden? Hij was een flinke, ijverige jongen, de beste van al de kleine en groote Bickersen, en onder goede leiding kon er een knap werkman uit hem groeien. Maar hij had een leelijk gebrek: een onoverwinnelijke en toenemende neiging tot oneerlijkheid. Geld of dingen van waarde stelen, deed hij niet, maar zich kleinigheden toe te eigenen, die hij hier of daar aantrof en hem begeerlijk toeschenen, daarin zag hij geen bezwaar. En geen vader of moeder of iemand anders in het ouderlijk huis wees den armen Tinus Bickers den weg,

waarop hij die booze neiging wèl zou kunnen overwinnen en te boven komen: niet door eigen kracht, maar in geloovig vertrouwen op den Heere Jezus Christus, den Heiland en Verlosser van zondaren, die in 's werelds eersten Kerstnacht als een klein Kindeken in Bethlehems kribbe op aarde kwam.

Maar wie zou in zijns vaders huis hem op een Verlosser en Zaligmaker van zondaren wijzen? De naam van den Heere Jezus werd er slechts al vloekend en verwenschend uitgesproken, en de Bijbel, de Kerk, de Zondagsschool, in één woord: alle dingen van geloof en godsdienst, waren en bleven er tot dusver totaal onbekende dingen. Een recht treurige verjaardag, en een recht trouwig loven! En het Kerstfeest tegemoet gaande zonder cone enkele gedachte aan het Kindeken in de kribbe! Arme Tinus! Arme jongen!

Maar God had gedachten van genade en vrede over Tinus.

II.

NÒG EEN VERJAARDAG — EN NÒG IETS TREURIGS.

Achter het huis van Bickers lag een tuintje, een echt stadstuintje: een weinig grooter dan een tafellaken, en waarin 's zomers een paar ziekelijke bloemen, een beetje gras en massa's onkruid groeiden. Thans, in het hartje van den winter, was de grond er onder een dikke sneeuwlaag bedekt.

En aan den achterkant der schutting van het Bickers-tuintje strekte zich de groote, breede tuin uit van het huis der familie Delvoort, op een der aanzienlijkste grachten van Amsterdam gelegen. Het was zoowel aan den straat- als aan den tuinkant een zeld-

zaam mooi en voornaam gebouw, en dat het er ook van binnen heel deftig was ingericht, kon men wel zien aan de fraaie gordijnen en draperieën, die overal voor de ramen hingen. Ook aan het onderhoud van zijn grooten tuin besteedde de heer Delvoort, een schatrijk advocaat, zeer veel geld en zorg; en al lag ook hier thans alles dik onder de sneeuw, — de vele prachtige hulsten, sparren, occuba's en andere altijd groenblijvende gewasson, die overal met hun donker glimmend groen zoo fraai tegen het hen omringende witdonzen kleed afstaken, maakten den tuin zelfs nú nog tot een lusthof.

Heel achteraan, vlak bij de schutting van Bickers, stond een aardig tuinhuisje, van twee verdiepingen; het had een mooi, slank torentje, met een vergulden windwijzer er op, en geleek daardoor wezenlijk op een klein kasteel. In de benedenverdieping ging de familie dikwijls 's zomersavonds thee drinken; en boven waren er een paar vrij groote vertrekken, waarvan het eene half als leer- en half als speelkamer voor de kinderen dienst deed, en het andere als bergplaats van fietsen en van benoodigdheden voor spelen in de open lucht, zooals voetbal, lawntennis, kastie, steltlopen, enz. Het tuinhuisje had ramen aan voor- en zijkant, en als men dus het hoofd uit een der laatstgenoemde vensters stak, had men het uitzicht rechts op het fraaie huis der familie Delvoort, links daarentegen op het allesbehalve sierlijke verblijf van den metselaar Bickers en de zijnen.

Tinus kende dit tuinhuisje dus heel goed: niet alleen had hij er dagelijks het gezicht op, maar hij was er ook meermalen in geweest, zoowel boven als beneden. De twee zoons van den heer Delvoort, Henri en Karel, noodigden hem namelijk dikwijls uit om over de schutting te klimmen en in hun eigen tuin mee te doen, als zij daar krijgertje, schuilhoekje of met den bal speelden. Bij zulke gelegenheden liepen de drie jongens het tuinhuis natuurlijk in en uit, en daardoor

kende Tinus het even goed als Henri en Karel. De heer Delvoort, een vroom en innig godvreezend man, die zijn kinderen een echt Christelijke opvoeding gaf, liet echter dat spelen zijner jongens met den zoon van Bikkers oogluikend toe, omdat hij bemerkt had, dat de knaap, hoewel uit den geringen stand, toch niet ruw of onfatsoenlijk was; ook wist hij van den onderwijzer zijner school, waar Tinus tot zijn twaalfde jaar geleerd had, dat hij zich daar steeds goed en ijverig had gedragen. Door het afschrikwekkend voorbeeld van zijn vader, moeder en grootvader had hij een haat aan den drank, — dat wisten de heer Delvoort en de onderwijzer; maar met zijne neiging tot het plagen van zoogenaamd kleine oneerlijkheden waren zij tot dusver onbekend gebleven.

Henri Delvoort was nu veertien en zijn broer Karel twaalf jaar oud. En Henri en Tinus waren niet alleen buurjongens — hoezeer ook verschillend in stand en omgeving! — maar zij verjaarden ook op denzelfden dag, en werden op dezen dag beiden even oud: veertien jaar. Maar bij de Delvoorts werd hij heel anders doorgebracht, dan in het huisje van Bikkers. 's Morgens vroeg begon de vroolijke drukte al.

„Henri! Henri! Sta toch op!” riepen Karel en zijn zusje Bertha, terwijl zij uit alle macht op het kamerdeurtje van hun oudsten broer bonsden en hamerden. „Sta toch op, Henri! Je bent jarig!”

Maar Henri sliep nog als een roos, en gaf geen antwoord. Daarom gingen Karel en Bertha eens om den hoek der deur van het slaapkamertje kijken; Karel sloeg de gordijnen van het ledikant open, en schudde den langslaper zóó flink door elkaar, dat hij al spoedig zijne oogen opendeed, en beloofde dadelijk op te zullen staan.

„Gauw dan, hoor!” riepen zijn broer en zusje nog eens; „want anders wordt het een slechte verjaardag voor je!”

Maar dat behoefde Henri geen tweemaal gezegd te

worden. Zij waren de trap nog niet af, of hij was het bed al uit, en druk bezig zich aan te kleeden. Ja, gelukkig! eindelijk was de langverwachte, blijde en heerlijke dag dan toch gekomen! Vandaag was het 20 December, en vandaag werd Henri veertien jaar. Rekenen en sommen maken was anders op school of als huiswerk zijn liefste bezigheid niet; maar nú had hij al weken achtereen op zijne vingers nageteld, hoe lang het nog wel duren moest, eer die heerlijke 20ste Decemberdag kwam. Want dan was hij jarig: dan kroeg hij cadeautjes van Pa en Ma, van zijn broer en zus, van ooms en tantes, en van wie weet al niet meer! En bovendien was die blijde dag kort vóór de Kerstvacantie, zoodat er dan met de verwachte geschenken naar hartelust gespeeld zou kunnen worden, zonder dat er aan schoolwerk behoefde te worden godacht.

Nu, het was dan ook een blijdschap van belang, toen Henri beneden kwam! En wat al prachtige, verrassende cadeaux! Van zijn Pa kreeg hij een keurig postzegelalbum, met een doos mooie buitenlandsche zegels er bij; van zijn Ma een nieuwe viool, omdat hij op de oude zoo goed geleerd had; van Karel een prachtig zakmes, met twee groote mesjes en een klein er in, benevens met een vijltje, een schroevendraaier, een kurkontrekker, in één woord: een heele gereedschapskist vol; en van Bertha een mooi portret-album. En toen Henri alles bekeken en alles bewonderd had, drukte de heer Delvoort zijn jarigen jongen nogmaals hartelijk de hand, en wenschte hij hem van ganscher harte Gods rijkste zegeningen op zijn verderen levensweg toe. „Blijf den Heer steeds liefhebben en voor oogen houden, mijn jongen!” sprak de heer Delvoort ten slotte, „dan heb je den besten Leidsman zoowel in blijde als in droevige dagen van heel je volgend leven! En dan mag je ook hopen, op den aanstaanden gedenkdag van 's Heilands geboorte een echt Kerstfeest, een Christusfeest, te vieren!” En Henri's moeder bezegelde dezen

ook uit háár hart gesproken heilwensch met een flinken zoen, die klonk als een klok.

Maar het prachtigste, verrassendste en verblijdendste cadeau voor den jarigen Henri moest toch nog komen! Dat kreeg hij 's avonds, toen oom Johan den jubilaris en zijne ouders geluk kwam wenschen. En het was iets, waarnaar Henri o al zoo lang en zoo vurig verlangd had! Er werd namelijk op zijne school in de hoogste klas, waar hij zat, door de jongens heel druk aan fotografheeren gedaan: bijna ieder had een camera, en zij hielden dikwijls wedstrijden in het maken van de mooiste „kiekjes.” Ook Henri Delvoort, die een vlotte, handige jongen was, kon al heel aardig landschapjes, stadsgezichtjes, voorbijvarende schepen, enz. „nemen,” maar..... altijd met de camera van een ander. Hoe blijde, hoe onbeschrijfelijk blijde was hij dus, nu oom Johan hem een prachtige, splinternieuwe camera „van 9 bij 12” met alle benoodigde toebehooren bracht! Hij bedankte oom wel duizendmalen, en droomde dien nacht bijna niets anders dan van opnemen en baden en spoelen en afdrukken.

Toen hij en Karel den volgenden ochtend, een Zaterdag, wakker werden, spraken zij heimelijk af, hun Papa met de nieuwe camera een aardige verrassing te bereiden. 's Zomers woonden zij altijd een geruimen tijd buiten; en nu had de heer Delvoort toevallig eens gezegd, dat hij het zoo aangenaam zou vinden, als hij daar een photo bezat van het uitzicht, dat hij in Amsterdam had uit de vensters zijner studeerkamer, aan de achterzijde van hun huis: op het breede bordes, op den uitgestreken tuin en de daarin staande boomen, heesters en struiken, op het tuinhuis, in één woord: op de geheele omgeving die hij daar dagelijks aanschouwde. Dien wensch van hun lieven Pa zouden zij nu eens in stilte vervullen: Henri zou een kiekje van den tuin nemen, en Karel zou er met zijn figuurzaag een mooie lijst bij maken. En samen wilden zij er hun Pa dan op Kerstdag mee verrassen. Als zij zich beiden

wat repten, konden zij het nog best op 25 December klaar hebben. Morgenochtend, zoodra het licht genoeg was, vóórdat de heer Delvoort op zijne studeerkamer kwam, zou Henri de opname doen.

's Middags gingen zij wat sneeuwballen gooien in den tuin. Pas waren zij er mede bezig, braaf lachend en schertsend, of zij zagen een jongensmuts, een barret, boven de schutting uitsteken, gevolgd door een hoofd. Het was Tinus Bikkers, die eens kwam kijken waarmee zijne buurtjes zoo'n schik hadden.

„Zoo, Lintmuts!” riep Henri, „wou je meedoen? Klim maar gauw over, dan kan je ons een sneeuwpop helpen maken!”

Den bijnaam van „Lintmuts” had Tinus te danken aan de buitengewoon lange lintjes, die er aan zijn barret hingen en hem altijd in den hals of om de ooren fladderden. Henri behoefde zijne welkome uitnoodiging niet te herhalen: met een krachtigen ruk had Tinus zich tegen de schutting opgewerkt, en met een even vluggen sprong was hij aan den anderen kant. Eerst moest Henri zijne verjaarcadeaux laten bewonderen; Tinus vond alles heel mooi, maar van de camera had hij toch niet veel verstand, en wat hem het meest in verrukking bracht, was het mooie, rijk voorziene zakmes, dat Henri van Karel gekregen had. Hij bekeek en bewonderde het wel twintig malen, met telkens begeeriger blikken, en begon er onder het spelen steeds weer opnieuw over.

Eerst een poosje sneeuwballen gegooid, en daarna was er spoedig een meesterlijk gevormde sneeuwpop verrezen. Hij kreeg een ouden hoed van Karel op! maar nu moest hij nog een pijp in den mond hebben. Alle drie de jongens het tuinhuis in! naar een stukje hout zoekend, om er een pijp van te snijden wat zij spoedig gevonden hadden. En nu kwam Henri's nieuwe prachtmes weer te voorschijn, dat thans kostelijk dienst kon doen en als 't ware ingewijd werd. Alsof het harde hout boter was, zóó vlug en gemakkelijk gleed

het vlijmscherpe staal er doorheen, en in een ommezien had Henri er een pijpkop en een steel mede gefabriceerd, waarna hij het mes op de tafel legde, om beide handen vrij te hebben voor het bevestigen van den steel aan den kop. Zoodra hij hiernede gereed was, snelde hij met de voltooide pijp in de hand den tuin in, „om den sneeuwman eens te laten opsteken”, zooals hij zoide. Het prachtmes stak hij niet weer bij zich. Geen der beide broeders lette hierop; maar Tinus bemerkte het zeer goed: hij was de laatste, die het tuinhuis verliet, om naar den tuin terug te keeren, en toen hij bij het heengaan nog even omkeek, zag hij het mooie, blinkende mes op een hoek van de tafel liggen.

Nu ging het hem geen seconde meer uit de gedachten, ook toen het spel reeds lang afgeloopen en hij weer over de schutting geklommen en in huis teruggekeerd was. Hij bleef daar voor het raam staan, sprak bijna geen woord, maar tuurde onafgebroken naar het tuinhuis, en zag daar in zijne verbeelding het zoo vurig begeerde mes liggen op den hoek der tafel. 's Nachts kon hij er bijna niet van slapen, of droomde hij er van. En vóór de dag aanbrak, stond het bij hem vast: hij wilde en hij moest en hij zou dat juweel van een mes in zijn bezit hebben!

Zoodra het buiten maar even licht was, stond hij stilletjes op, terwijl al de anderen wegens den Zondag nog sliepen, zette zijn „lintmuts” op, en sloop het tuintje in. Achter het tuinhuis, zoodat bij de Delvoorts niemand hem zien kon, klauterde hij over de schutting. Het had dien nacht hard gedoid en geregend, zoodat al de sneeuw verdwenen was, maar de schutting ook erg glibberig was geworden. Toch bereikte hij ongedoerd den anderen kant, en een oogenblik later bevond hij zich in het hem zoo welbekende tuinhuis der overburen. De spelende jongens hadden den vorigen dag de deur opengelaten; dus hij kon gemakkelijk binnenkomen. Het mes lag er nog, — op dezelfde plaats! . . .

Juist toen hij het voorwerp zijner brandende begeerten opgenomen en in den zak gestoken had, hoorde hij in het huis der familie Delvoort zacht en behoedzaam een raam openschuiven, en vernam hij het gefluister van een paar jongensstemmen. Schuw en verschrikt stak hij even het hoofd om een hoekje van de deur, vrezende dat hij ontdekt zou worden; doch het waren Henri en Karel maar, met iets zwarts op de vensterbank van het geopende raam bezig. Hij kon in zijn angst niet duidelijk onderscheiden wat het was. Maar tegelijkertijd dat hij het hoofd een of twee seconden lang om den hoek der openstaande deur stak, hoorde hij plotseling uit de richting van het zwarte voorwerp op de vensterbank een kort, scherp tikje, alsof er iets knapte of brak. „Al klaar!” fluisterden de jongens; en even stil en zacht als het geopend was, ging het raam weer dicht.

Wat kon het geweest zijn, dat korte, knappende tikje? Tinus wist er zich geen verklaring van te geven. En dat „al klaar!”? Hij was ongerust. Maar niettemin klom hij vlug en vaardig over de schutting terug, en was hij een oogenblik later weer thuis. Nu had hij het prachtige mes in zijn zak! — Was hij nu blijde? Was hij nu gelukkig? Neen, Tinus Bickers was niet gerust!

Kort daarop trad Henri Delvoort het tuinhuis binnen, om er zijn mes even vandaan te halen. Maar het lag niet meer op de tafel, ook niet er naast, of er onder; en hoe hij ook zocht, tot in den tuin toe, het was nergens meer te vinden. Spoorloos verdwenen! Verbaasd en teleurgesteld ging hij weer in huis.

III.

KERSTVREUGDE — OOK VOOR TINUS.

De 25ste December brak aan. Henri's nieuwe zakmes was en bleef nog steeds onnaspeurlijk verdwenen. Maar

de familie Delvoort liet er zich hare Kerstvreugde niet door bederven.

's Morgens, na afloop van de huiselijke godsdienst-oefening, waarbij het Kerstverhaal uit Lukas II gelezen en een Kerstgezag aangeheven werd, begaven allen zich naar het huis des Heeren, waar zij in het midden der gemeente „met nieuwe vreugd zich over Jezus' komst verheugden”, zooals zij dien morgen gezongen hadden (Gez. 114). In opgewekte, geheiligde stemming keerden allen huiswaarts; en met een gevoel van blijdschap en vrede schaarde men zich om de welvoorzicne koffietafel, waarbij nog veel gesproken werd over de gehoorde leerrede in 't bijzonder, en over de hooge beteekenis van dit heerlijkste feest der Christenheid in 't algemeen.

Toen de tafel opgeruimd was, kwam Karel in eens naar den heer Delvoort toe en vroeg hij, of hij zijn Pa een oogenblik blinddoeken mocht. „Wel zeker, mijn jongen!” was het antwoord; „wat moet er gebeuren?”

„Tien tellen wachten, Pa!” En Pa kreeg Karels handen voor de oogen.

Er werd tot tien geteld, — de handen gingen weer weg, — en de heer Delvoort zag een groot pak op de tafel liggen, met het opschrift:

Een Kerstverrassing
voor Papa,
van Henri en Karol.

„Wat zal dat wezen?” vroeg de heer Delvoort met een nieuwsgierig glimlachje. Maar ondertusschen had hij het touwtje losgemaakt, het papieren omhulsel verwijderd, en — er kwam een photographie in gefigu-

reerde lijst te voorschijn. De lijst was keurig: Karel had alle eer van zijn werk; maar natuurlijk werd de photo het meest bekeken, en het gezicht op den tuin uit Pa's studeerkamer oogenblikkelijk herkend.

„Wel, jongen! dat is inderdaad eene prachtige Kerstverrassing!” sprak de heer Delvoort. „Wat hebben jelui mij daar blijde en gelukkig mee gemaakt! Een keurig kiekje, Henri; je nieuwe camera geeft best werk! En jou figuurzaag óók, Karel; dat zie ik aan je sierlijke lijst! Mooi om in mijn andere studeerkamer op te hangen, als wij buiten zijn. Maar . . .”

Hier bleef Papa plotseling steken. De menschen zeiden altijd, dat de heer Delvoort tweeërlei oogen had: gewone menschenoogen en advocaten-oogen. En nu begon hij Henri's kiekje eensklaps met zijne „advocaten-oogen” te bekijken.

„Wien hebben jelui daar in het tuinhuis gezet?” vroeg hij.

„In het tuinhuis, Pa? Niemand! Er was niemand anders in huis op dan wij!” zeide Henri.

Pa was intusschen met het kiekje vlak voor het raam gaan staan, zoodat het volle licht er op viel. „Kom dan eens hier,” zei de heer Delvoort; „steekt daar niet een hoofd om den hoek der deur van het tuinhuis? En heeft dat hoofd niet een jongensmuts op, een barret? Hangen de linten den jongen niet over het rechteroor?”

Algemeene uitroepen van verbazing! Iedereen moest nu de photo bezien, en iedereen erkende, dat Pa gelijk had: er moest inderdaad een jongen in het tuinhuis gestaan hebben op het oogenblik toen Henri en Karel met de camera den omtrek „namen”, — het kiekje bewees het onloochenbaar. En nu gaf Henri op eens een schreeuw: „Die lange linten! — die muts! — de Lintmuts! — Dan heeft Tinus Bikkers dien ochtend mijn nieuwe zakmes uit het tuinhuis gekaapt! Zoo'n inbreker! Zoo'n dief! Wacht! ik zal . . .” En het leek wel of hij op staande voet naar den tuin wilde hollen,

over de schutting klimmen, en zijn prachtige mes aan de handen van Tinus ontrukken. Maar de heer Delvoort hield met een gebiedend handgebaar zijn zoon tegen.

„Heb je nog een afdruk zonder lijst van je kiekje, Henri?” vroeg hij.

„Zeker, Pa! Hier is een losse afdruk,” zei Henri.

„Mooi zoo! Blijf jij nu stil hier, en laat mij zelf dit zaakje eens beredderen! Overijlång zou in dit geval alles bederven.” Zoo sprekend, stak de heer Delvoort de op een stukje karton geplakte photo van zijn tuin in den zak, trok in de vestibule zijn overjas aan, zette zijn hoed op, en begaf zich op weg naar de woning van den metselaar Bikkers. Doch zoo ver behoefde hij niet eens te loopen, want eer hij de gracht af was en den hoek kon omslaan, kwam hij Tinus juist tegen. Deze nam met een verlegen gezicht zijn muts met de lange linten voor den rijken heer uit het prachtige huis af, en wilde haastig doorloopen. Maar de heer Delvoort hield hem staande, en vroeg zekerheidshalve:

„Ben jij Tinus Bikkers?”

„Ja wel, mijnheer!” sprak de jongen bedremmeld.

„Dan wilde ik je wel eens even spreken. Maar het is hier op straat zoo koud! Ga maar eens mee naar mijn huis: daar kunnen wij beter met elkaar praten!”

Tinus had niet veel zin in dien tocht: hij begreep wel terstond, dat de geschiedenis van het gestolen zakmes er achter zat. Maar hij zou zich goed houden, en „alles liegen heeten.” Niemand had hem immers in het tuinhuis gezien? Hij stapte dus bedaard mede. Zoodra de heer Delvoort op de stoep zijner woning was teruggekeerd, haalde hij den huissleutel uit zijn zak, deed de straatdeur open, en liep met den jongen regelrecht door naar zijn studeerkamer, die hij terstond op slot deed, om door niemand gestoord te worden.

Dat was een gewichtig en heerlijk gesprek onder vier oogen, dat Tinus Bikkers daar in het middaguur van dien eersten Kerstdag met den heer Delvoort had!

„En ben je nu voldaan en tevreden, Tinus, nu je dat mes in je zak hebt?” Met die vraag ving de advocaat het onderhoud, of laat ons maar liever zeggen het verhoor, aan. En dat was een vraag, die Tinus in 't geheel niet verwacht had! Als de heer Delvoort hem gevraagd had: „Heb jij Henri's mes uit het tuinhuis weggenomen?” of „Ben jij verleden Zondagochtend over de schutting van mijn tuin geklommen?” dan had hij véél vaster in zijn schoenen gestaan en brutaler durven liegen. Maar bij die vraag, of hij nu voldaan en tevreden was, nu hij dat mes in zijn zak had, was het net of er bij hem van binnen iets knapte of brak, evenals bij het geheimzinnige tikje, dat hij dien Zondagochtend in den tuin van den heer Delvoort gehoord had, — en dat brak er dan ook: het was zijn hardnekkig verzet tegen de waarheid, dat door Gods genade in de ziel van Tinus Bickers nu plotseling geknakt werd.

Toch wilde de jongen zich eerst nog „goed houden,” zocals men het noemt. Hoewel hij bij de zoo totaal onverwachte vraag van den advocaat een kleur als bloed had gekregen, stotterde hij nog zoo iets van „geen mes gezien hebben” en „zeker een vergissing” en „misschien in den tuin gevallen”, en zoo al meer. Doch toen de heer Delvoort nu Henri's kiekje uit den binnenzak van zijn overjas haalde, en den jongen daarop aanwees, hoe zijn muts met lange linten en een gedeelte van zijn hoofd juist om den hoek der deur van het tuinhuis staken, — toen moest Tinus zich wel gewonnen geven. Nú begreep hij, dat er eenig verband bestond tusschen het vreemde tikje, dat hij gehoord had, en zijn portret op dat plaatje van den tuin zijner bureu. Maar nóg beter begreep hij, dat liegen en bedriegen hier niet meer baatte, en hij zijn schijnbaar verzet tegen de waarheid niet langer kon volhouden, nu het in zijn binnenste eenmaal geknakt en gebroken was. Plotseling begon hij zenuwachtig te snikken, stak de hand in den zak, haalde Henri's mes

er uit te voorschijn, wierp het haastig op de tafel, en riep met hartbrekende droefheid: „Hier is het, mijnheer! Ik zal het nooit wéér doen, mijnheer! Maak mij niet ongelukkig! Laat asjebliet niet de politie halen, mijnheer!”

De heer Delvoort liet het mes liggen en vroeg nog eens: „Was je voldaan en tevreden, nu je het had, Tinus?”

„Neen, mijnheer, och neen!” luidde het snikkend gegeven antwoord. „Het mes woog zoo zwaar als lood in mijn zak, en ik heb het geen enkelen keer durven gebruiken, want het was of het als vuur tusschen mijne vingers brandde! Ik ben nu blijde, dat ik het kwijt ben, mijnheer!”

En de heer Delvoort was óók blijde, nog véél blijder. Want nu zag hij zich den weg gebaad tot het hart van den schuldigen, maar niet meer verstokten jongen. Hij sprak ernstig en vertrouwelijk met hem, de hand van den schreienden knaap in de zijne houdend. Veel woorden gebruikte hij niet; maar wat hij zeide, was er ten volle op berekend om den jongen eerst op den omvang van het door hem bedreven kwaad te wijzen, maar tevens óók op de goedheid van God, die den gepleegden diefstal zoo wonderlijk had doen uitkomen, zoodat het gestolene nu aan den rechtmatigen eigenaar teruggegeven kon worden en Tinus gelegenheid zou hebben om schuld te belijden en berouw te toonen. Bovenal wees hij hem op de vergevende liefde Gods in Jezus Christus, Zijnen Zoon, die op aarde is gekomen om zondaars te verlossen en zalig te maken.

Tinus begreep dit alles nog niet dadelijk; het was hem te groot, te wonderbaar, het overweldigde hem; maar zóóveel beseftte hij toch wél, dat er een God was, die al zijn doen en laten gadesloeg, die hem om Jezus' wil liefhad, en die hem wél voldaan en tevreden zou doen worden, als hij met liefde en eerbied Zijne geboden gehoorzaamde en zijn hart aan den Heiland gaf. En bovenal werd hem dit alles duidelijk door het

gevoel van verlichting en vrede, dat er over hem kwam, toen de heer Delvoort met hem nederknielde en in een kort, eenvoudig, maar vurig gebed den Heer om vergeving smeekte voor de misdaad van den berouwhebbenden jongen, en om zijn jeugdig hart te vervullen met de liefde tot dien Heiland, Wiens geboortefeest heden door de gansche Christenheid gevierd werd. Dit gebed maakte blijkbaar een aangrijpenden indruk op Tinus, want toen de heer Delvoort na het plechtig uitgesproken: „Amen!” opstond, stroomden den jongen de tranen langs de wangen en vroeg hij half fluisterend: „Wilt u het mij nu óók vergeven, mijnheer?”

De advocaat, zèlf diep bewogen, vatte andermaal de hand van den berouwvollen knaap, en zeide: „Ja, Tinus! om den wille van Hem, Wiens komst op aarde wij heden herdenken, vergeef ik je het gebeurde van ganscher harte, en hoop ik, dat je door Zijne gunst en genade een ander mensch moogt worden en voortaan een beter leven zult leiden. Was je op dien weg voortgegaan, dan zouden ellende en verderf hier en hiernamaals voorzeker je deel zijn geworden. Dat moge de Heer nu genadiglijk verhoeden! — En ga nu naar huis, mijn jongen! en vraag aan je ouders, of je den dag verder hier bij ons moogt doorbrengen.”

Terwijl Tinus met die boodschap op weg naar huis was, vertelde de heer Delvoort het voorgevallene aan zijn gezin in de huiskamer, waar het bij allen evenveel verrassing, blijdschap en dankbaarheid verwekte als bij hem zelf.

En zoo had Henri's kiekje voor Tinus Bickers de heerlijkste gevolgen. Niet alleen dien middag, toen er zulk eene merkwaardige en gezegende verandering in zijn hart plaats greep, — niet alleen dien avond, welken hij in den echt Christelijk-gezelligen kring der familie Delvoort mocht doorbrengen, en waar hij voor het

eerst van zijn leven iets leerde beseffen van wat ware Kerstvreugde is, — maar ook voor heel zijn volgend leven. Want nu de heer Delvoort eenmaal zulk een invloed ten goede op den jongen had mogen oefenen, trok hij zijne hand niet weder van hem af, en liet hij hem niet aan zijn lot over, maar besloot hij, natuurlijk zonder eenig bezwaar van den kant zijner ouders, die integendeel thans den koning te rijk waren, zich met de verdere opvoeding van Tinus te belasten, en met 's Heeren hulp een knap, godvreezend werkmán van hem te maken.

Hij deed hem nog een paar jaar op een goede school, liet hem daarna degelijk ambachtsonderwijs geven, en bezorgde hem toen een flinken baas, bij wien hij ruimschoots gelegenheid had om zich verder te bekwamen en te ontwikkelen. Ook zorgde de heer Delvoort, dat Tinus ter catechisatie ging bij een geloovig predikant; en het was weer een gewichtige dag in het leven en van den jonkman en van zijne weldoeners, in wier huiselijken kring hij zijne Zondagavonden meestal mocht doorbrengen, toen hij op een Kerstavond in het huis des Heeren openlijk belijdenis deed van zijn geloof in den Heere Jezus Christus als zijn Verlosser en Zaligmaker.

Zoo werd Tinus Bickers op heel zijn levensweg door den Heer gezegend en tot een zegen voor velen gesteld, in de eerste plaats voor zijne ouders, broeders en zuster, maar ook voor zijne verdere omgeving; hij mocht ook nog de vreugde smaken, dat zijn grootvader voor goed afstand deed van den drank, en in den laten avond zijns levens zijn hart aan den Heer gaf.

Van Henri's kiekje werden verscheidene afdrucken gemaakt. Maar twee daarvan werden voorzeker het meest geëerd en geliefd: de een omsloten door Karels prachtige lijst, in de studeerkamer van den advocaat Delvoort, — en de andere in het huisvertrek van den metselaarsbaas Bickers, toen Tinus later met een god-

vreezend meisje getrouwd was en een eigen huishoudentje had opgezet. Hij had de photo in een eenvoudig, maar keurig lijstje laten zetten, en er een wandtekst onder gehangen met den eenwenouden en tóch eeuwig nieuwen Kerstzang:

Eere zij God in de hoogste hemelen;
vrede op aarde; in de menschen
een welbehagen.

